МКОУ «Садовая СОШ»

РЕКОМЕНДОВАНО	**СОГЛАСОВАНО**	**УТВЕРЖДЕНО**
Руководитель М.О.	Заместитель директора по УВР	Директор МКОУ Садовая СОШ »
Хизриева У.Х.	_______/ /Рамазанова А.А	_______ /Салаватова И.М../
Протокол № 5 от	Протокол№ 5 --------от.	Приказ № ___ от
«16» 06 2023 г.	«17» 06 2023___	«__» ______ 2023__ г.

Рабочая программа

по родному (аварскому) языку

8 кл.

Автор:М.М.Муртазалиев

Просвещение 1999

Всего часов -34

2ч .в неделю

Учитель: Темирова П.Г.

2023-2024 уч.год

ПРОГРАММАЯЛЪЕ БАЯН

Программа хIадур гьабулаго, кьочIое росун руго Аслияб школалъул лъайкьеялъул федералияб пачалихъияб стандарт1
, гьединго Тарбия кьеялъул мисалияб программаялъулъ2
загьир гьарурал цIикIкIараб кIваралъул мурадал ва масъалаби.

Программаялъ аслияб школалда стандарталъ бихьизабураб авар мацI малъиялъул мурадалда рекъон стандарталъул хIасил рагьула ва рагIа-ракьан бахъун мухIканлъизабула, гьединго цIалул предметалдалъун цIалдохъабазе лъай ва тарбия кьеялъул нух бихьизабула.

Программа ккола мисалияб, ва гьеб хIисабалде босула авар мацIалъул программаби ва учебникал хIадур гьарулел автораз, ай гьелъул кьучIалда гIуцIизе бегьула хIалтIул программаби ва цIалул тIахьал.

Аслияб школалда авар мацI лъазабула гьал хадусел аслиял мурадазде щвезе:

– маданияталъул бутIа хIисабалда мацIалдехун хIакъикъияб, бичIчIи бугеб бербалагьи гьаби;

– обществоялъ къабул гьабурал рухIиялгин эстетикиял нормаби лъазариялъеги, инсанасул гIумруялъул киналго рахъазул хIакъалъулъ лъай щвезабиялъеги, цоцазулгун гьаркьоблъи (ай бухьен) гьабиялъеги рахьдал мацIалъ квербакъулеблъи бичIчIи;

1 Федералияб стандарт тасдикъ гьабун буго Россиялъул Федерациялъул лъай кьеялъул министерствоялъул приказалдалъун кIиазаралда къоло цоабилеб соналъул лъебералда цоабилеб маялда, № 286 (Россиялъул Федерациялъул юстициялъул министерствоялъ гьелъул регистрация (хъвай-хъвагIай) гьабун буго кIиазаралда къоло цоабилеб соналъул щуабилеб июлалда, № 64100

2 Тарбия кьеялъул мисалияб программа тасдикъ гьабун буго гIаммаб лъай-кьеялъул федералияб цIалулгун методикияб цолъиялъул хIукмуялда рекъон (кIиазаралда къоабилеб соналъул кIиабилеб июналда хъвараб протокол, № 2/20).

– рахьдал мацIалъул эстетикияб бечелъи (ай рахьдал мацIалъул

берцинлъи, гьайбатлъи, чӀурканлъи) бичӀчӀи;

– щибаб къойилаб гӀумруялъулъги цӀалулъги хӀалтӀизабизе бажарулеб

куцалда рахьдал мацӀ лъазаби; калам камиллъизабизе, каламалдалъун цоцада

ричӀчӀизе ва цоцада гьоркьоб бухьен чӀезабизе бугеб бажари цебетӀезаби;

цӀалиялда хурхарал батӀи-батӀиял хӀалтӀаби гьаризе гъваридго мацӀ лъай (ай

мурад лъезеги, план гӀуцӀизеги, жиндирго каламалда хадуб халкквезеги,

каламалъулъ риччарал гъалатӀал ритӀизаризеги бажари).

– фонетикаялъул, лексикаялъул, рагӀи лъугьиналъул ва хисиялъул,

грамматикаялъул, стилистикаялъул хӀакъалъулъ лъай щвей; жамгӀияб

гӀумруялда жаниб гьелъул кӀваралъул хӀакъалъулъ баянал кьей,

битӀунхъваялъул ва лъалхъул ишараби лъеялъул бажари камиллъизаби,

лъималазул рагӀул нахърател бечелъизаби.

Рахьдал мацӀ лъазабиялда церечӀарал масъалабилъун ккола:

– батӀи-батӀиял лингвистиял словараздаса ва цогидалги источниказдаса

къваригӀарал баянал роси ва гьел кьучӀдасанго хиси;

– мацӀалъул гӀуцӀиялъул ва гьеб дандекколеб куцалъ хӀалтӀизабиялъул,

гьелъул стилистикияб рахъалъ бугеб бечелъиялъул ва литературияб

мацӀалъул аслиял нормабазул хӀакъалъулъ щулияб лъай щвей;

– мацӀалъулъ кколел хиса-басиязе къимат кьезе, гьезул анализ гьабизе,

гьел дандеквезе, ратӀарахъизе ва тӀелазде рикьизе бугеб бажари цебетӀезаби;

– кӀалзул ва хъвавул каламалъул культура, каламалъул аслиял тайпаби,

батӀи-батӀияб ахӀвал-хӀалалъулъ мацӀ хӀалтӀизабиялъул къагӀидаби,

каламалъул этикаялъул нормаби щулаго лъазари;

– активияб ва тӀатине бегьулел (потенциалиял) рагӀабазул нахърател

бечелъизаби;

– каламалъулъ хӀалтӀизабулеб грамматика къадаралъул, объёмалъул

рахъалъ кӀодо гьаби;

– цӀалиялда хурхарал хӀалтӀаби гьарулаго, щвараб лъаялдаса ва

лъугьараб бажариялдаса пайда босизе бугеб махщел камиллъизаби.

Курсалъул гӀаммаб характеристика

Аслияб школалда авар мацӀалъул курс буссун буго напсиял,

метапредметиял ва предметиял хӀасилал тӀуразариялде. Гьединаб мурадалде

щола цоцазулгун щулияб гьоркьоблъи (хурхен) гьабизеги, рахьдал мацIги, культураги щвалде щун лъаялъ. ЦIалдохъабазда гъваридго лъазе ккола кIалзул ва хъвавул каламалъул культура, каламалъул аслиял тайпаби, гьезда бажаризе ккола гIумруялъулъ кIвар бугел бакIазда мацIалдаса пайда босизе. Гьезие щвезе ккола жамгIияб бечелъи ва мацIалъул система хIисабалда мацIалъулги, гьелъул гIуцIиялъулги, гьеб цебетIезабиялъулги хIакъалъулъ чара гьечIого къваригIарал баянал; гьезда щулаго лъазе ккола авар литературияб мацIалъул аслиял нормаби, цIалдохъабазул калам бечелъизе ккола грамматикияб гIуцIиялъул ва рагIабазул нахърателалъул рахъалъги; гьезда бажаризе ккола батIи-батIиял лингвистикиял словараздаса пайда босизеги, мацIалъулъ кколел хиса-басиязе къимат кьезеги, гьезул анализ гьабизеги. ЦIалдохъабазда бичIчIизе ккола мацI миллияб культура загьир гьабулеб формабазул цояб кколеблъи, мацIалдаги тарихалдаги гьоркьоб бугеб бухьен ва рахьдал мацIалъул миллиябгин культураялъул хаслъи; гьезда лъазе ккола каламалъул этикаялъул нормаби ва лъилгунниги гьоркьоблъи гьабиялъул культураги.

Лъай бугев цIалдохъанлъун вахъизе кумек гьабула метапредметиял статус бугел гьал хадусел хIалтIабаз:

цIалиялда хурхарал батIи-батIиял коммуникативиял хIалтIаби (каламалъул батIи-батIиял тайпаби лъазе, гIел бащадазулгунги цIикIкIаразулгунги пайдаяб калам (гара-чIвари) гьабизе; кIалзул ва хъвавул калам лъикI бичIчIизе, лъураб суалалда тIасан тIубанго, битIун, дурусго ва пасихIго жиндирго пикру загьир гьабизе, хурхен гьабулаго, хъвавул ва кIалзул каламалъул аслиял нормаби ва каламалъул этикаялъул къагIидаби цIунизе ва гь.ц.);

цIалиялда хурхарал батIи-батIиял нахъгIунтIиялъулал хIалтIаби (суалалъе къокъго ва мухIканго баян кьезе, далил бачун бихьизабизе, жиндирго хасаб пикру загьир гьабизе; жиндирго ритIухълъи хIужжабаздалъун чIезабизе; батIи-батIиял источниказдаса чара гьечIого къваригIараб информация босизе; аслияб информация аслияб гурелдаса батIабахъизе; коммуникативияб мурадалда бан, цIалиялъул тайпа тIасабищулаго, цIалиялъул мурад бичIчIизе, информация балагьиялъул

методал хIалтIизаризе; информация цIидасан къачIазе, системаялде бачине ва батIи-батIиял къагIидабаздалъун бихьизабизе ва гь.ц.);

цIалиялда хурхарал батIи-батIиял регулятивиял хIалтIаби: (жинца гьабулеб хIалтIул мурад лъезе ва гьелъие баян кьезе; гьабулеб хIалтIул тартибалъул план гьабизе ва нагагь хIажалъани гьеб хисизабизе; гьабураб хIалтIул жинцаго хал гьабизе, гьелъие къимат кьезе ва гь.ц.);

Гьеб хIалалда, авар мацIалъул курсалъул аслияб куцалда кIвар буссун буго литературияб мацIалъул нормабиги лъалев, жиндирго пикру ва рекIел хIал эркенго кIалзул ва хъвавул формаялда загьир гьабизеги бажарулев, цогидазда кIалъалаго этикиял нормабиги цIунизе лъалев тарбия щварав инсан гIезавиялде.

Авар мацIалъул курс цоцазулгун щулияб гьоркьоблъи (хурхен) гьабизеги, рахьдал мацIги, культураги щвалде щун лъаялъул мурадалде буссараб букIин бихьизабулеб буго гьеб курсалъул гIуцIиялъги. Гьениб щибаб классалда кьураб материал бикьун буго кIиго бутIаялде.

ТIоцебесеб бутIаялда кьун буго цоцазулгун щулияб гьоркьоблъи (хурхен) гьабизе ругьун гьариялъул материал. Гьеб бутIаги гIуцIун буго гьал хадусел разделалдасан: «МацIалъул хIакъалъулъ гIаммаб баян», «МацI ва калам», «МацI ва культура», «Калам хIалтIизаби», «Текст», «МацIалъулхъулухъ».

КIиабилеб бутIаялда кьураб материалалъ цIалдохъабазе мацI лъазабизе кумек гьабула. Гьеб бутIаялда гъорлъе уна гьал хадусел разделал: «Фонетика ва орфоэпия. Графика», «Морфемика ва рагIи лъугьин», «Лексика ва фразеология», «Морфология», «Синтаксис», «БитIунхъвай: орфография ва пунктуация».

Гьел разделалги гьадин рикьун лъазарулел руго: 5, 6 ва 7 классазда малъула фонетика ва орфоэпия, морфемика ва рагIи лъугьин, лексика ва фразеология, морфология ва битIунхъвай. Синтаксис лъазабула 8 – 9 классазда: рагIабазул дандрай ва гIадатаб предложениялъул синтаксис – 8 классалда, жубараб предложениялъул синтаксис – 9 классалда. Амма синтаксисалъул хIакъалъулъ бищун гIадатал (авалиял) баянал 5 классалдаго кьола, морфологияб курс синтаксисалъул кьучIалда лъазабизе, калам цебетIезабиялъул ва пунктуациялъул хIалтIаби гьаризе рес букIине. Гьеб

материалги программаялда линейно-ступенчатый принципалда рекъон кьун буго. Гьединаб принципги кьочӀое босун, «Лексика», «РагӀи лъугьин», «Предметияб цӀар» гӀадал темаби 5 ва 6 классазда, «Глагол» 5, 6 ва 7 классазда кьун руго. ХутӀарал темаби цадахъго малъизе рихьизарун руго. Такрарлъулел темаби хадусел классазда малъула гъваридго ва гӀатӀидго. Гьединго программаялда дандчӀвала байбихьул классазда лъималаз лъай-хъвай гьабурал темабиги. Гьединал темаби гӀатӀидго малъизе ккола. Рахьдал мацӀ лъазабулаго, тӀадехун рихьизарурал бутӀабазулъ кьураб материалалда гьоркьоб щулияб бухьен букӀине ккола. Масала, курсалъул разделал малъулаго, гьезул щибалда жаниб бугеб грамматикияб материал лъазабиялда цадахъ цӀалдохъабаз хӀаракат бахъула калам камиллъизабизеги, цоцазулгун щулияб гьоркьоблъи (хурхен) гьабизе бугеб бажари цебетӀезабизеги, миллиябгин культурияб бечелъи хӀисабалда рахьдал мацӀалъул хӀакъалъулъ бугеб бичӀчӀи гъварилъизабизеги

8 КЛАСС

МацӀ ва калам. МацӀ гӀадамазда гьоркьоб бухьен гьабиялъул алат хӀисабалда

Авар мацӀ аваразулгун гӀандисезул мацӀазул цояб ккей.

Текст ва гьелъул аслиял гӀаламатал. Хабариял, сипатиял ва пикрият текстазул хаслъаби.

Ишалъулаб стиль. Баяналъулаб (баян кьураб) кагъат. Автобиография. Характеристика.

Синтаксис ва пунктуация

МацӀалъул бутӀа хӀисабалда синтаксис. Синтаксисалъул бутӀаби: рагӀабазул дандрай ва предложение. Синтаксисияб бухьен: сокӀкӀиналъулаб бухьен, нахъбилълъиналъулаб бухьен (гӀаммаб бичӀчӀи кьей). Пунктуация. Лъалхъул ишарабаз тӀубалеб хъулухъ.

РагӀабазул дандрай

РагӀабазул дандраялъул аслиял гӀаламатал: кӀиго я цӀикӀкӀун рагӀул цолъи ва гьезда гьоркьоб нахъбилълъараб бухьен букӀин. Аслияб рагӀухъ балагьун, рагӀабазул дандраялъул тайпаби: глаголиял, цӀарулал ва наречиязулал. РагӀабазул дандраялъулъ рагӀабазда гьоркьоб бугеб

нахъбилълъиналъулаб бухьеналъул тайпаби: рекъонккей, управление,

примыкание (лъай-хъвай гьаби). РагӀабазул дандраязул синтаксисияб анализ.

Предложение

Предложение ва гьелъул гӀуцӀи. Жидеца бицунеб жоялъул мурадалде балагьун, предложениялъул тайпаби: хабариял, тӀалабиял ва суалиял. АхӀул предложение. Гьезул интонациялъулъ ва магӀнаялъулъ ругел хаслъаби. Предложениязулъ рагӀабазул тартиб. Логикияб (магӀнаялъулаб) ударение. БетӀерал членазул къадаралде балагьун, гӀадатал предложениязул тайпаби: цо составалъулал, кӀиго составалъулал, лъабго составалъулал. Жиделъ бетӀерал гурел членал рукӀиналде ва рукӀунгутӀиялде балагьун, предложениязул тайпаби (тӀиритӀарал ва тӀиритӀичӀел предложениял). ТӀурарал ва тӀурачӀел предложениял. ТӀурачӀел предложениял диалогалъулъ, тӀурачӀел предложениязул интонация.

Лъабго составалъулал предложениял. Предложениялъул бетӀерал членал

Предложениялъул бетӀерал членал хӀисабалда подлежащее, сказуемое ва битӀараб дополнение.

Подлежащее. Подлежащеелъун батӀи-батӀиял каламалъул бутӀаби ккей.

Подлежащеялъул падежиял формаби.

Сказуемое. ГӀадатаб сказуемое. Составияб сказуемое: цӀарулаб составияб сказуемое, глаголияб составияб сказуемое. Сказуемоелъун кколел каламалъул бутӀаби.

Подлежащеялдаги сказуемоялдаги гьоркьоб тире.

БитӀараб дополнение. БитӀараб дополнениелъун кколел каламалъул бутӀаби. Аслияб падежалда бугеб подлежащеялдаги битӀараб дополнениялдаги гьоркьоб батӀалъи.

Предложениялъул бетӀерал гурел членал

Хъвалсараб дополнение. Хъвалсараб дополнениелъун кколел каламалъул бутӀаби.

Определение. Определениелъун кколел каламалъул бутӀаби. Рекъон ккарабги ва рекъон ккечӀебги определение. Цадахълъел. Цадахълъелазулъ лъалхъул ишараби.

ХӀал. МагӀнаялде балагьун, хӀалазул тайпаби: заманлъун, бакӀлъун,

ишалъул куцлъун, гIилла-мурадлъун кколел хIалал.

Цо яги кIиго составалъул предложениязул тайпаби.

Цо яги кIиго составалъул предложениял ва гьезул грамматикиял гIаламатал. Подлежащее гIаммаб предложение. Подлежащее гьечIеб предложение. БитIараб дополнение гьечIеб предложение. ЦIарлъовул предложение.

Тайпа цоял членалгун предложениял

Предложениялъул тайпа цоял членал, гьезул гIаламатал, гьел цолъизариялъул алатал. Союзазул кумекалдалъун, союзал гьечIого, гIицIго интонациялъул кумекалдалъун предложениялъул тайпа цоял членал цолъизари. Тайпа цоял членазулъ лъалхъул ишараби. Тайпа цоял членалгун гIамлъул рагIаби ва гьезулъ лъалхъул ишараби.

ХитIабгун, гьоркьор ккарал рагIабигун, У ва ГУРО рагIабигун ва междометиялгун предложениял

ХитIаб. ТIибитIараб ва тIибитIичIеб хитIаб. ХитIабалъул аслияб хъулухъ. ХитIабалда цадахъ лъалхъул ишараби.

Гьоркьор ккарал рагIаби, предложениял ва гьезулъ лъалхъул ишараби.

У ва гуро рагIабигун ва междометиялгун предложениял ва гьезулъ лъалхъул ишараби.

РатIалъизарурал членалгун предложениял

РатIалъизарурал членазул хIакъалъулъ бичIчIи кьей.

РатIалъизарурал определениял ва цадахълъелал.

РатIалъизарурал хIалал. ХIалал дурус гьаризе хIалтIизарулел рагIаби ва рагIабазул дандраял.

РатIалъизарурал членазда цадахъ хасал рагIаби.

РатIалъизарурал членазулъ лъалхъул ишараби.

Лъалхъул ишараздалъун междометиял ратIа гьари

8 класс

№ п/п	Темы	Часы	д/з	По плану	Фактич.

1	**7** кл. малъараб материал такрар гьаби. Фонетика. Лексика ва фразеология	1	§ 1 гьум. 3 § 2 гьум. 4	4.09	
2	Раг1ул г1уц1и ва раг1и лъугьин Морфология Раг1абазул диктант	1	§3 х1. 10 гьум. 5 §4 х1. 12 гьум.5 (лъ.)	11.09	
3	Синтаксис ва пунктуация Предложениялдаса раг1абазул дандраялъул бат1алъи	1	§ 5 гьум. 7-11	18.09	
4	Раг1абазул дандраязульги предложениязульги раг1абазул бухьен. Раг1абазул дандраязулъ ва предложениязулъ раг1абазул тартиб Логикияб ударение	1	§ 6 гьум. 12-14 § 7 гьум. 15-16 § 8 гьум.17	25.09	
5	<u>Предложение</u> Хабариял, суалиял ва т1алабиял предложениял. Ах1ул предложение	1	3-6 предложение г1уц1изе § 9 гьум. 18-21	2.10	
6	Т1ирит1ич1ел ва т1ирит1арал предложениял	1	§ 10 гьум. 22-24	9.10	
7	Контролияб диктант	1		16.10	
8	<u>Предложениялъул бет1ерал членал.</u> Подлежащее Сказуемое. Раг1абазул диктант Г1адатаб глаголияб сказуемое	1	§ 11 х1 46, гьум. 26 §12 гьум. 26-27 § 13 х1 5 гьум. 29	23.10	
9	Ц1арулаб составияб сказуемое Глаголияб составияб сказуемое	1	§ 14 х1 55 гьум. 33 § 15 х1 64 гьум 34	13.11	
10	Бит1араб дополнение » Калам цебет1езаби	1	§16 х1 69 гьум. 36 Изложениялъе х1адуризе	20.11	
11	<u>Предложениялъул бет1ерал гурел членал</u> Определение Цадахълъел	1	§ 17 х1 73 гьум. 40 §18 х1. 77 гьум. 43	27.11	
12	Хъвалсараб дополнение	1	§19 х1 82 гьум. 45	4.12	
13	Х1алал Бак1лъун бугеб х1ал Заманалъун бугеб х1ал Хасел. Калам цебет1езаби	1	§ 20 гьум. 46-47 § 21 х1 88 гьум. 48	11.12	

14	Контролияб диктант.	1	Малъараб материал такрар гьаби	18.12	
15	Диктанталъул анализ Ишалъул куцлъун бугеб х1ал Г1илла-мурадлъун бугеб х1ал	1	§ 22 гьум. 48-49 § 23 гьум. 50 § 24 х1 99 гьум.51 Сочинениялъе х1адуризе	25.12	
16	Г1адатал предложениязул тайпаби. Подлежащее баянлъич1еб предложение Подлежащее гьеч1еб предложение Бит1араб дополнение гьеч1еб предложение	1	§ 25 гьум. 51-52 § 26 гьум.52 § 27 гьум. 53	15.01	
17	Ц1арлъовул предложение.	1	§28 х1. 104 гьум. 54	22.01	
18	Т1убараб ва т1убач1еб предложение Т1убараб ва т1убач1еб предложение	1	§29 гьум. 55 Диалог г1ц1изе	29.01	
19	Предложениялъул тайпа цоял членал Тайпа цоял членалгун союзал	1	§ 30 х1. 114 гьум.58 §31 гьум.59-60	5.02	
20	Тайпа цоял членазулъ лъалхъул ишараби Тайпа цоял членалгун цадахъ г1амлъул раг1аби	1	§ 32 гьум. 60-61 § 33 гьум.62-64	12.02	
21	Обращение	1	§34 х1. 135 гьум. 68	19.02	
22	Гьоркьор кколел раг1аби ва предложениял Раг1аби -предложениял У ва Гуро. Междометиял раг1аби предложениял.	1	§ 35 гьум. 69-71 § 35 х1. 147 гьум. 72 § 36 х1. 149 гьум. 74	26.02	
23	Рат1алъизарурал членалгун предложениял Бат1алъизабураб определение	1	§ 37 х1. 151 гьум. 75	4.03	
24	Контролияб диктант	1	Малъараб материал такрар гьабизе	11.03	
25	Бат1алъизабураб цадахълъел	1	§38 гьум. 85	18.03	
26	Рат1алъизарурал х1алал Рат1алъизарурал х1алал	1	§ 39 гьум. 79-80 х1. 163 гьум. 80	1.04	

27	Рат1алъизарурал членазда цадахъ хасал раг1аби	1	§ 40 гьум. 81	8.04	
28	Диктант	1	Малъараб материал такрар гьаби	15.04	
29	Чияр калам бицунел къаг1идаби. Бит1араб ва хъвалсараб калам Бит1араб каламгун предложениял. Гьенир лъалхъул ишараби	1	§41 гьум. 82-85	22.04	
30	Диалог. Раг1абазул диктант	1	§ 42 гьум. 87 Диалог г1уц1изе	29.04	
31	Хъвалсараб каламгун предложениял. Бит1араб калам хъвалсаралдалъун хиси	1	§ 43 гьум. 88-89	6.05	
32	Цитатал ва гьенир лъалхъул ишараби	1	§ 44 гьум. 90-91	13.05	
33	Контролияб диктант	1	Малъараб материал такрар гьаби	20.05	
34	Предложениялъул членал. Такрар гьари Предложениялъул тайпаби такрар гьари	1	Предложени-ялъул членал такрар гьари 10 предложение г1уц1изе	27.05	

VIII классалъул ц1алдохъабазул лъаялдехун ва бажариялдехун ругел аслиял т1алабал

Ц1алдохъабазда лъазе ккола:

раг1абазул дандраязул, бат1и-бат1иял тайпабазул г1адатал предложениязул, рат1алъизарурал членалгун предложениязул синтаксисияб разбор гьабизе;

раг!абазда гьоркьоб бугеб бухьен баян гьабизе; цо составалъул, к1иго составалъул ва лъабго составалъул, тайпа цоял ва рат1алъизарурал членал, хит1абал ва гьоркьор ккарал раг1аби ругел г1адатал предложениял г1уц1изе.

Ц1алдохъабазухъа бажаризе ккола:

Пунктуациялъул рахъалъан:

VIII классалда малъарал пунктограммаби ратун, гьенир лъалхъул ишараби лъезе;

тайпа цоял членал, хит!аб, гьоркьор ккарал раг1аби ва междометиял, рат1алъизарурал членал ругел предложениязулъ лъалхъул ишараби лъезе;

кколеб бак1алда подлежащеялдаги сказуемоялдаги гьоркьоб тире лъезе.

Калам г1уц1иялъул рахъалъан:

культуриял ва тарихиял бак1азул сурат цебеч1езабулел текстазда т1асан изложение хъвазе;

художествиял текстал пасих1го ц1ализе; жиндирго автобиография бицине (абунги хъванги); газеталъе макъалаби, данделъиялъул протокол хъвазе; зах1маталъул темаялда ва гь.и. т1асан творческиял сочинениял хъвазе.